de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dr. Y.J. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum	26 februari 2025
doorkiesnummer	088-361 33 17
e-mail	wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
ons kenmerk	UIT 14442 STRA/MBL
uw kenmerk	2025-
cc	De staatssecretaris Rechtsbescherming
onderwerp	Advies inzake het Amendement Joseph c.s. over het invoeren van een goedkeuringsrecht bij interne waardeoverdracht van pensioenen

Geachte heer van Hijum,

Bij brief van 15 februari 2025 met kenmerk 2025-0000022947, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de 'Raad') advies uit te brengen inzake het gewijzigde amendement Joseph c.s. over het invoeren van een goedkeuringsrecht bij interne waardeoverdracht van pensioenen (hierna: het 'Amendement').

De Raad beperkt zich gegeven de korte reactietermijn tot een advies op hoofdlijnen.

HET AMENDEMENT

Op 13 februari 2025 is een gewijzigd Amendement (nr.10) ingediend op de Wijziging van de Pensioenwet, de Wet op de loonbelasting 1964 en enige andere wetten in verband met de verlenging van de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel (36 578).

Dit Amendement beoogt volgens de indieners het draagvlak voor de transitie naar en het vertrouwen in het nieuwe pensioenstelsel te vergroten.

De indieners van het Amendement stellen voor om de mensen wiens pensioen het betreft, het laatste woord te geven bij het invaren. Idealiter zouden de indieners zien dat dit in de vorm van een individueel bezwaarrecht plaatsvindt (zoals in artikel 83 Pensioenwet (hierna: 'Pw') en artikel 91 Wet verplichte beroepspensioenregeling (hierna: 'Wvb')). Maar gegeven dat de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (hierna: 'Wtp') al een eind op gang is en het geven van individueel bezwaarrecht lastigere praktische vraagstukken met zich meebrengt, stellen de indieners van het Amendement voor om tenminste een collectief instemmingsrecht in te voeren.

Voor dit instemmingsrecht willen de indieners zoveel mogelijk aansluiten bij de eisen van een collectieve waardeoverdracht naar een buitenlandse lidstaat (artikel 90a Pw en artikel 98a Wvb, waarbij in dit Amendement de meerderheid van de gewezen deelnemers, deelnemers en de pensioengerechtigden die aan de instemmingsprocedure deelnemen bepaalt of er ingevaren wordt of niet. Ofwel als meer dan 50% wil invaren dan varen alle bestaande rechten in. Als 50% of meer niet wil invaren, dan varen de bestaande rechten niet in. Om in te kunnen varen is tevens nodig dat ten minste 30% van alle betrokkenen heeft gereageerd op een daartoe strekkend verzoek met het voorgenomen besluit met betrekking tot de collectieve waardeoverdracht, zodat de uitslag voldoende representatief is.

ADVIES

In de toelichting op het Amendement wordt verwezen naar het advies van de Raad van 28 oktober 2021. Uit dit advies wordt geciteerd dat de invoering van de Wtp ‘tot een aanzienlijke extra belasting van de civiele rechter kan leiden, en in het ergste geval zelfs tot een ontregeling van het civiele rechtspraaksysteem’. In de toelichting wordt vervolgens geconcludeerd dat ontwikkelingen het draagvlak en vertrouwen in het nieuwe pensioenstelsel kwetsbaar maken en juridische risico’s met zich brengen, waaronder een overbelasting van het civiele rechtspraaksysteem, waarvan de gevolgen verder zullen reiken dan alleen het pensioendomein.

Vanwege de rol die in het Amendement wordt toegekend aan het advies van de Raad van 28 oktober 2021, ziet de Raad aanleiding nu ook dit advies op hoofdlijnen uit te brengen over het Amendement.

De Raad merkte in zijn advies van 28 oktober 2021 onder het kopje ‘Hoofdlijnen van het advies’ (pag. 2) op dat - wanneer het Wetsvoorstel in zijn huidige vorm wordt doorgezet en geen (aanvullende) mechanismen (in de wet) worden ingebouwd om deze (wellicht legitieme) bezwaren zo goed mogelijk te kunnen behandelen en beoordelen – dat tot een aanzienlijke extra belasting van de civiele rechter kan leiden, en in het ergste geval zelfs tot een ontregeling van het civiele rechtspraaksysteem. Op pag. 10 wordt relevant genoemd dat het individueel recht op bezwaar (voor de transitieperiode) wordt ingetrokken, en dat er slechts (collectieve) mechanismen zijn om tot een evenwichtige overheveling van pensioengelden te komen. ‘De Raad houdt er rekening mee dat dit – in een tijd van toenemende individualisering – niet zal worden geaccepteerd, en dat dit individuele verzet ergens een uitweg zoekt.’

Geconstateerd kan worden dat het oorspronkelijke Wetsvoorstel, waarop het advies van 28 oktober 2021 was gebaseerd, is aangepast en dat in het aangepaste wetsvoorstel de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (hierna: ‘GIP’) in het leven is geroepen. Ten opzichte van het oorspronkelijke wetsvoorstel vormt de GIP daarmee een significante uitbreiding van de mechanismen om bezwaren zo goed en ordentelijk mogelijk te kunnen behandelen en beoordelen.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De Raad heeft in zijn latere advies van 14 juli 2022 over het Besluit toekomst pensioenen dan ook geconstateerd dat het oorspronkelijke wetsvoorstel is gewijzigd in lijn met het advies van de Raad van 28 oktober 2021. De Raad mist deze toevoeging in de toelichting op het Amendement.

De Raad verwacht nog steeds dat door invoering van de Wtp een groot aantal geschillen (zie onder meer de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 23 juli 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:13255 en de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 27 december 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:13102), mogelijk ook over de collectieve waardeoverdracht, het zogenoemde invaren, aan de rechter zal worden voorgelegd. Invaren raakt immers aan reeds opgebouwde aanspraken.

Bovendien wijst de Raad op de omstandigheid dat ook al is voldaan aan de in artikel 150m lid 1a Pw gestelde voorwaarden, als gevolg waarvan collectieve waardeoverdracht kan plaatsvinden, dat individuele burgers er niet van behoeft te weerhouden toch een geschil over het invaren aan de rechter voor te leggen. Verder zou het niet voldoen aan de in artikel 150m lid 1a Pw gestelde voorwaarden voor (teleurgestelde) individuele burgers eveneens aanleiding kunnen zijn de rechter in te schakelen. Tot besluit kunnen geschillen ontstaan over de vraag of aan de voorwaarden zoals bepaald in artikel 150m lid 1a Pw is voldaan.

Dat het aantal potentiële geschillen zal afnemen met het aannemen van het Amendement, is geheel niet op voorhand aannemelijk gemaakt. Daarvan kan aldus niet worden uitgegaan.

WERKLAST

De Raad kan mede gegeven de korte adviestermijn geen gedegen inschatting maken of het Amendement zal leiden tot een substantiële werklastverhoging. De Raad verwijst om die reden naar de opgenomen werklastparagraaf in zijn advies van 14 juli 2022. In dit advies heeft de Raad voorgesteld om de werklast ten gevolge van de nieuwe pensioenwetgeving te gaan monitoren en op basis van de uitkomsten daarvan nader met de betrokken ministeries in gesprek te gaan over de financiering van de extra werklastgevolgen.

CONCLUSIE

De Raad treedt vanzelfsprekend niet in de politieke afweging om al dan niet tot aanpassing van artikel 150m Pw over te gaan. Naar zijn oordeel kan de werkdruk van de rechterlijke macht echter geen valide argument vormen ten gunste van het amendement, omdat op voorhand niet valt te voorspellen of het amendement tot meer, minder of evenveel werkdruk zal leiden.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

TOT SLOT

Bovenstaande reactie betreft een advies op hoofdlijnen. Bij de verdere uitwerking wordt de Rechtspraak graag nauw betrokken.

Hoogachtend

mr. A.A.E. Dorsman
Lid Raad voor de rechtspraak